

Robin Raven

Pinda's en kaaskoppen

LEMNISCAAT ROTTERDAM

Van Robin Raven verscheen bij Lemniscaat
De opdracht van Tula
De lotus en de waringinboom

Tekst © Robin Raven, 2026
Plattegrond © Milo Raven
Omslag en boekverzorging: Eef Verburg
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.,
Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2026
ISBN 978 90 477 1886 4
NUR 284

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier.

Kijk voor meer informatie, activiteiten voor thuis en in de klas en meer op www.lemniscaat.nl

Voor oom Frank, Nico en Janine

Voor je begint te lezen...

Dit verhaal speelt zich af in de vorige eeuw. In 1977 om precies te zijn. Airfryers, magnetrons, computers en mobiele telefoons kenden we toen nog niet. Geen games of telefoonspelletjes, dus. Als je iemand wilde bellen, deed je dat thuis met een vast toestel. Had je geen telefoon? Dan belde je bij iemand anders thuis of moest je op straat op zoek naar een telefooncel en betalen met kwartjes en guldens. De basisschool bestond ook nog niet. Je ging twee jaar naar de kleuterschool en daarna zes jaar naar de lagere school. Je zat dus niet in groep acht als je klaar was, maar in de zesde klas. Wie een werkstuk moest maken voor school, keek in een encyclopedie (een naslagwerk in meerdere delen dat mensen vaak thuis in de boekenkast hadden staan). Of je ging rondsnoffen en informatie opzoeken in de bibliotheek.

De winkels sloten hun deuren om vijf uur en op zondag waren ze dicht. Pinautomaten bestonden nog niet. Als je geld nodig had, moest je naar de bank. Kwam je na vijven, had je pech, want dan stond je voor een dichtte deur. En betalen deed je trouwens niet met de euro, maar met dubbeltjes, kwartjes, guldens en rijksdaalders.

De nationale televisie had twee zenders: heel Nederland keek altijd naar dezelfde programma's. Meestal in

zwart-wit, want nog niet iedereen had een kleurentoestel. Die waren nogal prijzig. Programma's terugkijken kon alleen in je dromen.

Informatie over popgroepen haalde je uit muziekbladen als de *Muziek Expres*, de *Hitkrant* of de *Popfoto*. Daar haalde je ook je posters vandaan! Als je muziek wilde horen, luisterde je naar de radio of keek je naar Toppop op de televisie. En streamen was er niet bij. Voor muziek had je een platenspeler of een cassettedeck nodig. Je moest naar een platenzaak. Daar kocht je het nieuwste singeltje, lp's of cassettes.

En als laatste... Fietsen hadden nog geen motortje. Als je vooruit wilde komen, moest je trappen. En zweeten. Welkom in 1977!

Een van mijn vroegste herinneringen:

Het is zomer. Buslijn 70. Uitstappen bij Bosbad De Vuursche. De chauffeur is een kleine man die maar net in de bestuurderscabine past. Mijn broer Roy noemt hem oneerbiedig 'Spekkie', omdat zijn buik tegen het stuurwiel schuurt en zijn worstenvingertjes vlekjes achterlaten op ons plaatsbewijs.

We ploffen neer op de stoelen voor de brede achterbank. Bij de derde halte begint het. Twee jongens met zwemtasen stappen in. We kennen ze: Boevenkop en Roodjas. Zij gaan ook naar het zwembad. Daar schreeuwen ze naar de meiden, doen ze bommetjes op andere zwemmers en eten ze patat.

Boevenkop en Roodjas gaan achter ons zitten. Een tijdlang zeggen ze niks, maar dan tikt Boevenkop mij net iets te hard tegen mijn achterhoofd.

'Hee, pinda!'

Mijn hart bonst in mijn keel. Ik kijk opzij naar Roy. Die staart als een beeld voor zich uit.

Boevenkop snuift overdreven. 'Wat stinkt nog meer dan één pinda?' vraagt hij.

Roodjas grinnikt. 'Twee pinda's. Zonder schil.'

'Niet op reageren,' sist Roy. 'Schelden doet geen pijn.'

Maar dat doet het wel. Ik ben bang. Hartstikke bang.

Zo gaat dat elke keer.

*

Mijn oma heet Melati. Dat betekent jasmijnbloem. Maar we noemen haar altijd Boe. Dat betekent 'moedertje'. Boe heeft een derde oog, een zwart puntje, midden op haar hoofd, net boven haar wenkbrauwen. Daarmee weet ze precies wat ik denk en kan ze soms zelfs binnendringen in mijn dromen.

'Waarom zijn jullie zo stil?' vraagt ze als ze ons die avond komt instoppen.

Roy zwijgt als het graf. Ik breek al snel en vertel over Boevenkop en Roodjas.

Boe knikt. Alsof ze het begrijpt. 'Sambal boontje,' mompelt ze. Dan priemt ze haar benige vinger naar ons. 'Vanaf nu roepen jullie iedere keer als je wordt beledigd keihard "Kaaskop" terug. Durven jullie dat?

Roy en ik kijken elkaar aan. Boe kan onze gedachten lezen. Dat weten we zeker.

'Ik weet dat jullie niet mogen schelden van je moeder. Daarom mag je dit nooit aan haar vertellen. Maar weet je wat? Schelden doet wel pijn. Schelden doet heel veel pijn. Daarom moet het stoppen.'

Ze staat op. Ineens buigt ze haar hoofd naar ons toe. Ik schrik ervan.

'Pinda!'
Het is twee tellen stil.
'Kaaskop?' zegt Roy zachtjes.
'Dat is een mooi begin.' Boe kijkt naar mij. 'Waarom doe jij niet mee, Charlie?'
Ik haal mijn schouders op.
'Pinda!' sist Boe als een valse slang.
Ik krimp ineen. Nu durf ik wel. 'Kaaskop.'
Heel zacht. Maar toch. Ik heb het gezegd.
'Harder,' sist Boe. 'Ik hoor je niet, pinda!'
'Kaaskop!' roep ik uit.
Roy en ik kijken elkaar aan en barsten in lachen uit.
'Kaaskop!' roepen we dan in koor.
Die nacht schrik ik wakker. De wekker wijst twee uur aan.
Gestommel op de trap. De deur gaat open. Boe komt binnen.
Ze schuifelt naar het bed van Roy en schudt hem wakker.
'Pinda!'
'Kaaskop,' klinkt de schorre slaapstem van Roy.
Boe draait zich om en loopt naar mij. Ik probeer te doen alsof ik slaap, maar daar trapt de oude vrouw niet in. Als ze ziet dat ik wakker ben, glimlacht ze. Maar dan worden haar kraaloogjes ineens groter.
'Pinda!'
'Kaaskop!' roep ik uit alle macht.
Boe glimlacht en verlaat zonder iets te zeggen onze kamer.
De rest van de nacht doe ik geen oog dicht.
De volgende drie nachten verschijnt Boe weer. Niet in het echt, maar in dromen. Alleen haar gezicht en haar stem in pikzwarte duisternis. Geen achtergrond, tenminste, niet dat ik me kan herinneren. En steeds weer dat woord... Dat ene woord... En ik roep terug.
'Kaaskop!'

Buslijn 70. Uitstappen bosbad De Vuursche. Bij de derde halte begint het ritueel. Boevenkop en Roodjas stappen in. Ze gaan op de achterbank zitten en beginnen meteen te smoezen.

Dan krijg ik een tikje tegen mijn achterhoofd.

‘Hee, pinda!’

Roy en ik draaien ons tegelijkertijd om.

‘Kaaskop!’ roepen we zo hard we kunnen. En dan nog eens. ‘Kaaskop!’

Een oude mevrouw kijkt ons woedend aan. ‘Doe even normaal!’ zegt ze boos. ‘Hebben jullie geen opvoeding gehad?’

Boevenkop en Roodjas zijn met stomheid geslagen. Ze kijken elkaar verbaasd aan. Het is even stil. Dan tikt Roodjas met zijn vingers op de plek naast hem.

‘Komen jullie hier zitten?’ vraagt hij.

Een kwartier later schreeuwen vier jongens naar de meiden en doen ze achter elkaar bommetjes op andere zwemmers.

Na afloop trakteert Boevenkop zelfs op patat.

Het was een spel.

Maar dat begreep ik later pas.

1

Een oerwoud. Dat is de eerste gedachte die in mij opkomt. Dit is geen tuin. Tuinen hebben een pad, een strak geknipte heg, wat gras, hier en daar plantjes, struiken en een verplichte boom.

Hier is lang niet meer gesnoeid of geknipt. Dit is een oerwoud, waarin je kunt verdwalen. Ik tel een stuk of vijf megagrote dennenbomen, een paar kastanjes, populieren, berken en nog een paar ondefinieerbare struiken, schots en scheef geplant, die soms even hoog reiken als de bomen. En in de heg, die het hele perceel omringt, zit kippengaas, als een beugel in een slecht gebit.

‘Wat een zootje, hè!’

Ik kijk op. Het is de makelaar, wiens naam ik ben vergeten. Hij heeft me tijdens het bezoek nauwelijks een blik waardig gekeurd, maar nu heeft hij blijkbaar haast. Waarschijnlijk wachten vandaag nog meer bezichtigingen op hem. Villa’s en zo. Kasten waar je veel meer geld mee verdient dan met een verwaarloosd hoekhuis.

‘De vorige bewoners waren Vietnamezen!’ roept hij. ‘Hielden zeker veel van de jungle. Kom je?’

Hij wenkt met zijn hoofd en verdwijnt naar binnen. Zijn suède schoenen kraken, alsof hij ze net uit de doos heeft gehaald en dit zijn eerste loopje is.

Ik wacht nog een paar seconden en neem de straat in me op. Twee blokken, twee keer vijf huizen. Elk huis heeft keurig netjes twee grote potten met plastic bloemen op de vensterbank staan, alsof dat een stilzwijgende afspraak is in deze straat ('Twee potten voor het raam, anders verhuis je maar!'). Ook heeft iedereen dikke grijze vitrages hangen, waardoor je nergens naar binnen kunt kijken. Alles lijkt op elkaar. Behalve het hoekhuis waar ik nu voor sta. Dat is net een verkeerd stukje in een verkeerde puzzel. Maar het past wel, gek genoeg. Een passend stukje op de plek waar het niet hoort. Nooit geweten dat zo iets kon.

Ik blijf nog een minuutje staan en voeg me dan in de woonkamer bij papa, mama, Boe en mijn broer Roy. De bezichtiging is voorbij. We hebben het hele pand bekeken: van de zolder tot aan de tuin.

'Wat vindt u ervan?' vraagt Kraakschoen aan niemand in het bijzonder.

'Lekker ruim,' zegt papa.

'Vind ik ook,' beaamt mama. Ze kijkt naar Roy en mij. 'En de zolder is voor jullie. Mooi toch?'

Roy en ik knikken in koor. Dat is zeker mooi. De zolder is een perfecte uitkijkpost.

'Het ruikt nu nog een beetje vreemd,' zegt Kraakschoen, 'maar de vorige bewoners hielden er nogal aparte kookgewoonten op na. Vietnamese bootvluchtelingen. Die lui leefden alsof ze nog in Peking waren. Ik weet niet wat voor kruiden ze gebruikten, maar de hele buurt klaagde erover.'

Om zijn woorden kracht bij te zetten, wappert hij met zijn hand voor zijn neus.

'Saigon,' zegt mama. 'Peking is China.'

Kraakschoen hoort haar blijkbaar niet, want hij gaat

onverstoorbaar door. 'Toen die gasten hier voor het eerst kwamen, plukten ze gewoon de eenden uit de vijver. Om op te eten, weet u wel?! Het duurde even voor ze doorhadden dat dat niet de bedoeling was!'

Boe zegt eindelijk ook wat. 'Ik hou van koken. U zou mijn eendenborst eens moeten proeven.'

De makelaar kucht. 'Ja, maar u bent Indisch, dat is toch anders. Ik neem aan dat u niet zelf die eendenborst uit de vijver haalt. We hebben hier in het dorp trouwens een uitstekende afhaalchinees. Mocht u trek hebben en geen zin om te koken: saté, loempia's, kroepoek, noem maar op.'

'Dat maak ik allemaal zelf,' zegt Boe, terwijl ze plukt aan haar lange, grijze haren waardoor ze soms lijkt op een opperhoofd uit een van mijn cowboystrips. 'En zonder vetsin, meneer. Daar krijgt u namelijk hoofdpijn van en nog meer trek. Vetsin is vergif voor uw lichaam. Trassi is beter.'

'Snap ik,' mompelt Kraakschoen. 'Snap ik.'

Hij kijkt alsof hij het niet snapt, gluurdt op zijn horloge en frommelt aan de papieren onder zijn arm. De volgende afspraak wacht. Kraakschoen heeft haast. Dat is wel duidelijk.

'We gaan het doen,' zegt papa. Hij kijkt ons beurte- lings aan. 'Tenminste, ik ben akkoord. Jullie ook?'

Het familieberaad duurt niet lang. Iedereen is het met papa eens. We gaan het doen. De familie Doyer heeft een nieuw huis!

2

Verhuizen gaat niet zomaar. Eerst moet het huis gereinigd worden. Ook moet de *jaga rumah*, de huisgeest, worden weggejaagd. 'Elk huis heeft er een,' zegt Boe keer op keer. In Indonesië, maar ook in Nederland. Dat betekent actie. Mama wordt eropuit gestuurd om wierook en salie te kopen, papa moet takken afsnijden van oude en jonge bomen in de tuin en Roy en ik gaan op zoek naar het hol van de huisgeest.

We beginnen beneden. Precies in het midden van de kamer, tegen de buitenmuur aan, is een kleine schouw gebouwd. De smalle stookplaats is nog spierwit. Nergens brand- of roetvlekken. Waarschijnlijk is de holte voor iets heel anders gebruikt dan vuur en hout. Misschien voor een beeldje of een bos bloemen.

'Daar loopt de schoorsteenpijp,' zegt Boe. 'Kijk eens in het gat. Daar schuilen ze meestal. Maar pas op, want een *jaga rumah* zit vol streken. Ook hier in Nederland.'

Roy geeft een knipoog die Boe niet ziet en gaat op zijn knieën zitten. Hij strekt zijn arm en voelt in het gat aan de bovenkant van de stookplaats. 'Zit helemaal vol,' mompelt hij. 'Waarschijnlijk stof en rotzooi van vogels. Ik heb een stok nodig. Niet al te lang.'

Boe staat achter ons met een wc-ontstopper. Blijkbaar had ze die al paraat.

‘Hier moet het mee lukken,’ zegt ze. ‘Bezorg de jaga rumah in de schoorsteen maar flinke hoofdpijn.’

Ze begint een woordloos lied te neuriën met vreemde, langgerekte klanken. Ik neem de ontstopper aan en geef hem door aan Roy. Het is spannend, maar ook een beetje eng. Wat gaat er gebeuren?

Roy gaat op zijn rug liggen, houdt de ontstopper ondersteboven voor zijn borst en poert in het gat. Gruis dwarrelt naar beneden. Verder niets.

‘En?’ vraag ik. ‘Lukt het?’

Roy kucht en schudt zijn hoofd. ‘De boel zit potdicht. Misschien als ik...’

Hij laat de ontstopper een stukje zakken en duwt hem dan met een woeste kreet omhoog. Door de schok verdwijnt de volledige steel van de ontstopper het gat in. Roy trekt de ontstopper met een ruk terug, maar tegelijk met de stok ploft er ook een volledig nest op zijn gezicht.

Ik kan op het nippertje wegduiken. Boe stopt met neuriën en schreeuwt het uit.

Roy worstelt zich als een slang op zijn rug van de stookplaats af. Midden in de kamer draait hij zich om, waardoor het nest op de vloer uiteenvalt.

Zwijgend kijken we ernaar: takjes, lapjes stof, wol, stukjes krantenpapier, een stuk of tien dode vliegen (zo groot heb ik ze nog nooit gezien), twee dode vogeltjes en zelfs kleine eitjes van vogeltjes die nooit zijn geboren.

Ik onderdruk een gevoel van misselijkheid.

‘Sambal boontje,’ zegt Boe. ‘Je hebt in één keer het nest van de jaga rumah gevonden, Roy. Ik denk niet dat hij na deze actie nog terug durft te komen.’

Roy slaat kuchend het gruis en de stofresten van zich af. Daarna kijkt hij naar mij. 'De meterkast is voor jou.'

Boe draait zich om, loopt naar buiten en gaat in haar luxe draaistoel zitten. Die staat nu nog even in de tuin. Na de reiniging mag de stoel naar de voorkamer. Dat wordt de vaste plek voor Boe. Ze heeft geen eigen kamer, want die wil ze niet. Dat komt vanwege een oude droom, waarin een Indonesische *dukun* aan haar verscheen. De heilige man maakte een vuurtje en de opstijgende walm vormde een zeven en een acht. Sindsdien weet Boe zeker dat ze in 1978 doodgaat. Ze is nu 77, dus ze heeft nog één jaar te gaan. Eerlijk gezegd gelooft niemand in die onzin. Boe is allesbehalve dood. Als ze wakker is, gaat ze als de brandweer. Ze spelt de krant en het roddelblad *Story*, waarop ze een abonnement heeft, geeft commentaar op alles en iedereen en kookt bijna elke dag. Voor ons is het duidelijk: een droom is een droom en geen voorspelling.

Voorzichtig open ik de deur van de meterkast. Na het duivelsnest van Roy zal het me niet verbazen als een schuimbekkende kat ons aanvalt en besmet met een dodelijke ziekte. Maar mijn angst is ongegrond. Op de betonnen vloer ligt alleen een halfdood muisje. Het broodmagere beestje zal lang geleden naar binnen zijn gekropen en heeft om een of andere reden de weg terug niet meer kunnen vinden. Als mijn wijsvinger het kopje raakt, beweegt het spitse snuitje een millimeter. Kon het muisje praten, had hij ongetwijfeld 'help me' geroepen, maar dat gebeurt alleen in tekenfilms. Ik heb medelijden met het hulpeloze diertje, wil hem bij zijn staart pakken en terugzetten in de tuin.

Roy, die achter me staat, heeft andere plannen.

‘Dat beest gaat geen dag overleven,’ zegt hij. ‘De katten vreten hem op of hij wordt nog voor het donker uit-eengerukt door vogels.’

‘Wat dan?’ zeg ik. ‘Zal ik een doos pakken en vullen met stro? Dan kan hij aansterken.’

Roy schudt zijn hoofd. ‘Ik heb een beter idee.’ Hij duwt mij opzij en tikt een paar keer keihard met de achterkant van de ontstopper tegen het kopje van de muis. Net zo lang tot er een hoopje moes over is.

‘Pak stoffer en blik,’ beveelt de moordenaar zonder om te kijken.

Terwijl ik naar de keuken loop, denk ik aan wat mama weleens zegt: ‘Roy is sambal badjak en Charlie ketjap manis’. Ze bedoelt ermee dat Roy vliegt en ik met beide benen op de grond sta. Roy doet eerst, denkt dan. Daardoor komt hij vaak in de problemen. Ik ben het tegenovergestelde: ketjap manis. Zoet. Ik overleg altijd eerst, zegt mama, en als iets te gevaarlijk wordt, trek ik me terug. Dat overleggen klopt niet helemaal. De rest wel. Daar maakt Roy zich altijd kwaad over. Jammer voor hem, het is zoals het is.

Na de haard en de meterkast gaan we het hele huis door. Onder de bank ligt nog een dode muis, maar die is al volkomen gemummificeerd. Verder ruikt het hier en daar naar kattenpis. De mieren en spinnen doen niet moeilijk – die laten zich gemakkelijk verdrijven met een krant en de ontstopper.

*

Een uur later keert mama terug uit het dorp. Papa heeft een paar jonge en oude takken afgeknipt en op strategi-

sche plekken rond het huis neergelegd. Boe is ondertussen ontwaakt uit haar hazenslaapje. Ze zet de wadjang in het midden van de kamer, kijkt of alle takken om het huis goed liggen en inspecteert de kwaliteit van de wierook en het bosje salie. Pas als ze dat allemaal heeft gedaan, beveelt ze dat we in een kringetje om de wadjang moeten gaan staan.

‘Is iedereen er?’ vraagt ze.

Boe bedoelt niet alleen ons. Ze bedoelt ook onze voorouders. Haar man, opa Karel bijvoorbeeld, die al jaren dood is en die ik nooit heb gekend. En alle familieleden daarvoor, daarvoor en daarvoor.

‘Ja,’ zegt papa met gesloten ogen. ‘Ik voel hun aanwezigheid.’

‘Ik ook, jongen,’ zegt Boe. ‘Pak maar je gitaar.’

Papa kan waanzinnig goed gitaarspelen. Dat komt door zijn vingers en soepele polsen. Papa’s vingers zijn lang en sierlijk, alsof hij aan elke vinger een extra kootje heeft. En zijn polsen zijn zo dun dat mama weleens voor de grap zegt dat hij nooit mag helpen met sjouwen, omdat anders zijn polsen doormidden breken. Toen ik klein was, geloofde ik dat ook nog.

Boe kijkt naar mama. ‘Wil jij vers water halen, schat?’

Mama knikt en verdwijnt naar de keuken. Als ze terug is, verkruimelt Boe de wierook in de wadjang. Terwijl Boe de wierook aansteekt, begint papa zachtjes te tokkelen op zijn gitaar. Met zijn ruige leren riem waarop allemaal knopjes en muntjes zijn vastgezet, zijn spijkerbroek met wijde pijpen, stoere zonnebril, Superman-t-shirt en lange haren ziet hij eruit als een popster.

Langzaam vult de kamer zich met de geur van wierook. Boe pakt het bosje salie van de vloer en beweegt

ermee door de rook die opstijgt uit de wadjang. Vervolgens zwaait ze met het rokende bosje door de kamer. Papa tokkelt een onbekende melodie, Boe mompelt onverstaanbare woorden. Zo gaat dat een tijdje door. Ondertussen vult de kamer zich met flarden grijze rook. Het wordt steeds benauwder.

Plotseling heft Boe haar hoofd. 'Iedereen is er...' zegt ze. '*Selamat datang*. Welkom.'

Het voelt raar en een beetje eng, alsof wij niet de enigen in de kamer zijn. Ik ben er, Boe, papa, mama en Roy. Verder is er niemand. Maar toch... ik voel iets. Iets... gek.

De tijd verstrijkt. Mama kucht een paar keer. Misschien van de wierook, misschien omdat ze het ritueel flauwekul vindt. Dat weet ik niet.

Ineens verspreidt zich een verzengende hitte door de kamer. Alsof alle zuurstof in een keer wordt weggezogen.

'Oef,' zucht mama. Ze kijkt naar papa en veegt met een vermoeid gebaar met haar mouw over haar voorhoofd. 'Poeh, Frankie. Wat een hitte, man. Ik kan wel aan het infuus.'

Papa vindt die opmerking niet leuk, want hij geeft mama een tikje met de kop van zijn gitaar. Zelf heeft hij geen moeite met de hitte, want zijn gezicht is kurkdroog en hij tokkelt er onverstoorbaar op los. Hetzelfde geldt voor Roy – die is ook op geen zweetdruppel te betrappen. Hij heeft zijn handen in elkaar gevouwen en ogen gesloten, alsof hij is opgegaan in een andere wereld.

Ik ben niet zoals papa en Roy en vecht, net als mama, tegen de plotselinge hitte. Mijn lichaam wordt slap, alsof ik langzaam in een pop verander, en mijn zintuigen lijken te verdoven. Precies op het moment dat ik over-

weeg naar de keuken te lopen voor een groot glas ijskoud water, klapt Boe drie keer in haar handen. 'Het is klaar,' zegt ze. 'Ons huis is schoon en goedgekeurd door iedereen.'

'Godzijdank,' mompelt mama, zonder iemand aan te kijken. Blijkbaar ben ik de enige die het hoort, want er komt geen reactie.

Boe kijkt naar mij. 'Zet het raam nu maar open, jongen. Dan kunnen alle gasten weer naar huis.'

Ik hap naar zuurstof en weet niet hoe snel ik naar het raam moet lopen om de raamhendel zo ver mogelijk open te duwen. De dampende hitte verdwijnt op slag. Koude, frisse wind slaat in mijn gezicht. Heerlijk. Wat mij betreft slaat de wind me knock-out.

Boe knikt naar mama. 'Wil jij de wierook doven, schat?'

'Graag,' mompelt mama. Ze pakt het kannetje en giet een beetje water in de wadjang. De wierookbrokjes sissen zachtjes en doven een voor een.

'Nu hebben we hard geluid nodig om de laatste restjes kwaad weg te jagen,' zegt Boe.

Papa slaat een luid akkoord aan op zijn gitaar. 'Zo-iets? Kan nog harder, hoor.'

Boe schudt haar hoofd. Ze kijkt naar mij.

'Jij hebt toch van die kleine ronde plaatjes? Haal er maar eentje dat veel geluid maakt.'

Die zag ik niet aankomen. Vliemensvlug ren ik naar de garage. In de hoek, achter de bank, staan mijn pick-up en platenkoffertje. De keuze is snel gemaakt – ik weet precies welk plaatje we nodig hebben om het huis te reinigen. Met de pick-up en het plaatje erbovenop loop ik terug naar binnen. Roy neemt de platenspeler uit mijn

handen en sluit hem aan. Ik haal het singeltje uit het hoesje, leg het op de draaitafel en draai de geluidsknop helemaal naar rechts. Harder kan-ie niet.

De naald kraakt een seconde in de groeven. Dan barst de muziek los.

Tiger Feet. Van Mud.

That's right, that's right, that's right, that's right, I really love your tiger light!

Ik ga volkomen los, alsof ik onder stroom sta. Papa legt zijn gitaar snel op de grond en grijpt mama bij haar handen. Ze draaien rondjes en maken er woeste zwaaibewegingen bij. Roy danst vertraagd allerlei sierlijke pencak-silatbewegingen. Zijn vingers kronkelen op borsthoogte, alsof hij onzichtbare letters schrijft. Boe is de enige die niet beweegt. Ze staat stil, onbeweeglijk, met haar handen zijwaarts ter hoogte van haar schouders, alsof ze een onzichtbare skippybal draagt. Zo lijkt ze op een reusachtige wajangpop die door een toverstokje tot leven is gebracht.

Als het plaatje is afgelopen, vliegen papa en mama elkaar hijgend in de armen. Roy begeleidt Boe naar buiten naar haar draaistoel. Ik heb geen kracht meer en zak uitgeput naar de vloer. De temperatuur in de woonkamer is weer normaal en ik zie nergens gekke schaduwen of schimmen uit het verleden. De voorouders zijn vertrokken. Hun oordeel kan ik raden: Mud is prut.